Libris.RO
Respect pentru oameni și cărți

OCTAVIAN MOȘESCU

RESTITUIRI BOEME

Ediție îngrijită de
Oana Maria Cajal

2017

Libris.RO
Respect pentru oameni și cărți

CUPRINS

Oh, les beaux jours! (George Banu), 7

VITRALII (1971)

Nicolae Iorga, 13
Sadoveanu gândea să scrie viața poetului Eminescu, 15
Poetul George Bacovia la Râmnicu Sărat, 18
Panait Mușoiu, 21
Tofana era din Râmnicu Sărat, 24
Macedonski și anatema publică, 26
Trandafiri pentru Ady, 29
Pictorul Petre Iorgulescu-Yor, 31
Cu Ionel Teodoreanu la mare, 34
Bronzurile lui Eminescu, 36
Poetul ar fi avut 1200 de ani, 38
Camil Petrescu, Istanbulul și... peștele, 40
La Topârceanu acasă... , 43
Cu poetul Vlahuță pe front, 45
Matei Caragiale în travesti, 47
Ion Barbu – un singular, 50
Mihail Săulescu, 52
Cincinat Pavelescu, 54
Matei Elian, poetul Cântărilor sfioase, 57
Oaspetele din amurg: Victor Ion Popa, 59
Păstorel Teodoreanu, 62
Toamna, pe terasa poetului Ion Pillat, 65
Fata cu portocala, 67

Libris.RO
Respect pentru oameni și cărți

Prințul reporterilor, 69
Un poet dificil, 71
Petru Comarnescu, 74
Am revăzut Europolis, 76
Un albatros: Panait Istrati, 78
Al Cazaban, 80
Cu Victor Eftimiu la *Teatrul comunal* din Râmnicu Sărat, 82
Un precursor: Al. Sahia, 85

OASPEȚI DE ALTĂDATĂ (1972)

Orașul epigramiștilor, 91
Oaspeți de altădată, 95
Un caiet cu însemnări de pe Valea Râmnicului, 97
Bisoceanca, 100
Privighetoarea Râmnicului, 103
Aristide Demetriade la Râmnicu-Sărat, 105
Acolo, în golful de argint, 107
Parcul Traian Săvulescu, 109
Nicolae Iorga despre râmniceni, 111
Poetul luptă la circ, 113
O cafenea literară... La Râmnicu-Sărat, 116
Frangulea își uimește oaspetele, 119
Cincinat Pavelescu într-o noapte de revelion, 122
„Dacă știai, pe-atunci poete!", 124
Un licean pleacă în lume, 127
Culegătorul de boabe de lumină, 129
Cu prozatorul G.M. Vlădescu pe Valea Râmnicului, 131
Un ziarist râmnicean: C. Anastasiu-Cociu, 134
La nunta sa, poetul închină o odă țăranilor, 136
Reîntâlnire cu autorul volumului „Cânt o lume nouă", 138
Povestitorul din Deltă, 140
Nostalgia unui autor de revistă, 142
Ștanțe... pe rime, 144
Răsărit de vioară, 147
Apa la Râmnicu-Sărat, 149
Pledoarie pentru o alee a bronzurilor râmnicene, 151

Libris.RO
Respect pentru oameni și cărți

ALTE VITRALII (1973)

Centenarul *României june*, 155
Poetul de la miezul nopții, 157
Un prieten devotat literaturii române, 159
Tablourile lui Victor Eftimiu, 161
Un sorbonist roman la Viena, 163
Tudor Vianu, 165
Epilogul unui libret de operetă, 167
Un savant buzoian la Paris, 169
Poetul Vizionar, 171
Barbu Fundoianu, 174
Ion Vinea, 176
Un mentor al revistelor de avangardă, 178
Doi studenți români în Italia, 180
Victor Ion Popa, 182
În jurul unui reportaj senzațional, 184
Trandafirul galben, 186
Cum l-am cunoscut pe Cincinat Pavelescu, 189
Tudor Mușatescu, 192
La centenarul nașterii lui Petrașcu, 194
Un publicist militant: Barbu Lăzăreanu, 196
Cum a bărbierit actorul G. Ciprian
pe împăratul Franz Joseph, 198
Urmașul lui Homer, 201
Cu trei scriitori la Focșani, 203
Poveste de iarnă, 206
Cezar Petrescu, 209
Ion Marin Sadoveanu, 211
Al. Popescu Negură, 213
A plecat un prieten, 215
Nicolae Bălcescu în viziunea plastică, 217
Nostalgia unui meloman, 219
Pictorul de pe Valea Râmnicului, 221
Din nou la Weimar, 224
Seri de odinioară, 226

Libris.RO
Respect pentru oameni și cărți

DIN JURNALUL UNUI COLECȚIONAR (1974)

Pallady intim, 231
Alexandru Satmary, 233
Jean Al. Steriadi, 236
Corneliu Michăilescu, 238
Acasă la sculptorul Frederic Stork, 240
Seniorul pictor, 242
Prietenul Lucian Grigorescu, 244
Pe urmele pictorilor revoluționari de la 1848, 247
Ghiață, 249
Theodorescu-Sion, 250
Sabin Popp, 252
N. Dărăscu, 254
Pictorul Vasile Popescu, 255
Nutzi Acontz, 257
Sora poetului Adrian Maniu, 259
Arnold, pictorul călător, 261
Oscar Han, 263
Mützner, un pointilist român, 265
Yor, 267
Scrisoare pictorului Al. Ciucurencu, 269
Ana Asvadurova-Ciucurencu, 271
Oscar Walter Cisek, 273
Paul Miracovici, 275
Ross, 277
Semnătura *în formă de* cupă, 279
Un muzeu Gh. Anghel la țară, 281
Pictorii Deltei, 283
Un mecena al artelor, 285
Drumul spre Topalu, 287
Medicul pictorilor, 289
Donația Garbis Avachian, 291
Hrandt, 293
Pictori pe urmele *scriitorilor,* 295
Ospătarul și Spălătoreasa lui Luchian, 297
Portretul de la mansardă, 300

Libris.RO
Respect pentru oameni și cărți

Statuia Floricăi Cristoforeanu, 302
Codana cu mâini de petale, 304
Confesiunea lui Kimon Loghi, 306
Al. Moscu, sau candoarea lacului albastru, 308
Vechiul portret, 310

Octavian Moșescu la Balcic (Doina Păuleanu), 312

Libris.RO
Respect pentru oameni și cărți

Oh, les beaux jours!

Oh, ce zile frumoase – sub titlul beckettian s-ar putea reuni aceste *crochiuri* semnate de Octavian Moșescu. Ele sunt scrise la ani de zile după evenimentele biografice și asemeni lui Winnie îngropată în trecut, *miniaturistul* evocă prieteni, restituie evenimente, reînvie amintiri. El revizitează tinerețea și călătoriile, dar, citind aceste pagini, îmi amintesc de o frază a lui Cioran: *carnetul meu de adrese e un cimitir.* Și aici cel mai adesea fiecare text se termină prin evocarea morții, a fâlfâitului sau funebru sau a *cocorului negru* – splendida metaforă argheziană. Însă tonalitatea generală nu e una îndoliată, ci dimpotrivă colorată de dispute ludice, de admirație intelectuală și de afecțiuni poetice. O lume se reconstituie din bucățile sparte ale acestor *povești* intime. Și, cu plăcere, ne delectam la lectura portretelor surprinse pe viu, siluete în mișcare ce apar și dispar pe fondul anotimpurilor ce se succed, îndeosebi primăvara și iarna. Octavian Moșescu nu se poate separa de meteorologie, de impactul ei asupra lui însuși și a partenerilor săi. El nu scrie o carte la adăpostul biroului ci restituie *clipe de viață* cu accidentele și hazardul care li se asociază. El le atașează la o vârstă – tinerețea – și la un sezon. Sau, de asemenea, la un spațiu, la o localizare, la o determinare teritorială.

Octavian Moșescu a fost implicat în destinele unei asociații creată de Eminescu dar al cărei nume are ceva caragialesc *România jună.* A condus-o, i s-a dedicat, s-a dăruit publicării unui volum

Libris.ro
Respect pentru oameni și cărți

consacrat bicentenarului sau și nenumărate din întâlnirile evocate aici sunt motivate tocmai prin această devoțiune a *junelui* președinte. Citesc aceste rânduri și ele îmi evocă o conferință ținută recent în fața asociației studenților români de la Paris. Emoția era diferită – niciodată n-am fost mai autobiografic într-o intervenție publică – atenția de asemenea. Noi eram atunci, împreună, toți străini ca la Viena când Octavian Moșescu își invita oaspeții de renume. O insulă în mijlocul metropolei. Un adăpost pasager!

Descoperim aici atașamentul unui debutant în viață pentru localitatea de obârșie, Râmnicu Sărat, pe care noi buzoienii îl priveam cu aceeași superioritate pe care o adoptau față de noi ploieștenii. Există mereu o ierarhie, nu numai internațională, ci și locală! Moșescu se agită, inițiază evenimente intelectuale, animă orașul unde, grație lui, descind figuri respectabile și contrastate, de la Iorga la Vianu și de la Păstorel Teodoreanu la Aristide Demetriad. Râmnicu Sărat se constituie în referința electivă pentru acest animator seducător, căci cum altfel ar fi putut el obține asemenea participări de prestigiu! El ne confirmă că toate aceste prelegeri distinse punctate cu anecdote și amintiri se sfârșeau în acel loc magic care e Poiana Mărului sau în pivnițe secrete cu licori de chihlimbar. Câtă importanță are noaptea pentru însoțitorul vizitatorilor de onoare. El știe că după dăruirea discursurilor e indispensabilă destinderea petrecerii.

Cartea vorbește mai cu seamă de aceste jocuri spirituale unde se schimbau madrigale și se lansau epigrame, unde strălucirea inteligenței și euforia socială procurau satisfacția unor momente ieșite din norma cotidiană, momente de socialitate fericită. Dar nu oare aceasta e definiția boemei? Plăcerea de a fi împreună și de a aparține aceleiași familii spirituale! Acolo se construiește *le bonheur de vivre* – moment temporar și nocturn. O lume dispărută... o lume de altădată, o umbră!

Dacă aici, pe de o parte, se impune o delimitare geografică definită ca zonă culturală – Focșani, Râmnicu Sărat, Buzău – pe de altă parte revine constant atracția mării, a voiajelor la Istanbul și la Marsilia sau Veneția. Moșescu e un mediteranean care își conduce prietenii pe aceste întinderi acvatice propice destinderii și dialogurilor subtil exersate. Vapoare, cabine, artiști – pivnițe, butoaie, creatori: iată cele două versante ale unei vieți având *artiștii* ca termen

Libris.RO
Respect pentru oameni și cărți

de legătură. Moșescu a știut să fie un acompaniator al lor, așa cum, într-un fel am fost și eu unul al regizorilor.

În aceste desene rapide regăsim reunite figuri emblematice ale culturii române alături de personaje uitate, injust sau nu, de acești trecători prin lumea artei care au sfârșit în anonimat acum parțial atenuat: pictorul Yor sau Mützner, traducătorul Franyo Zoltan sau poetul Matei Elian... Moșescu și-l amintește conform unei logici afective insensibilă la clasificări și repere valorice. Mă bucur să-i descopăr asemeni unor personaje secundare de pe scena teatrului! Mă atrag. Cu atât mai mult că ei nu umbresc pe protagoniștii renumiți ca Victor Eftimiu, Camil Petrescu sau Ion Barbu... fără a mai vorbi de Petrașcu la Veneția sau de Pallady la Capșa. Îi regăsim reuniți în filele acestui album memorial. Și alături de ei acești iubitori de artă care au fost colecționarii, Zambaccian, Mircea Iliescu, Garbis Avachian, Apostol – ei atestă o pasiune care s-a hrănit din intimitatea cu artiștii. Ca Octavian Moșescu.

Putem afla aici replici și scene care concentrează adevărate crezuri estetice sau mărturii personale. Pallady care afirma, copiindu-l pe Oscar Wilde, *eu nu copiez natura, eu o corectez,* sau Kimon Loghi care, spre deosebire de Petrașcu rămas intransigent, își deplora eșecul mercenar. Sau gestul tatălui care cumpără primul tablou al fiului său debutant, sau fata emigrantă cu portocala lângă obraz ce-l emoționează pe Gala Galaction, sau destinul *Spălătoresei* lui Luchian, sau revelația *Bisocencăi* lui Grigorescu, sau nomadismul lui Lucian Grigorescu, sau atelierul lui Gheorghe Anghel... sau peregrinările lui Iorga și Călinescu prin anticariate ca să-și cumpere cărți vechi în timp ce Mateiu Caragiale se fălea pe la carnavalul de la Nisa în costum de prinț arab! Cum să rămâi insensibil la imaginea lui Pătrășcanu asasinat de comuniști care, în Italia, revenind noaptea în cămin cântă Internaționala, sau la rezistența celebrei Florica Cristoforeanu ce refuză invitația legionarilor de a le integra mișcarea? În numele unei ambiguități a cărei sfâșiere am resimțit-o, aș vrea să închei citând o mărturie în care mă recunosc, cea a lui Victor Ion Popa care asociază iubirea și neiubirea de teatru: *Chiar nu știu cum de n-am ajuns pictor? Afurisitul de teatru m-a prins pentru totdeauna. Stau pe scenă, înghit praful și ascult prostiile actorilor zi de zi, noapte*

Libris.ro
Respect pentru oameni și cărți

de noapte. Simt o otravă care mă va ucide, dar nu știi cât îmi place să o beau până la fund. Pentru a descoperi aceste sclipiri prețioase, cartea pretinde atenție și lectură calmă, nu precipitată, accelerată, indiferență la aceste detalii pe care literatura de demult le cultiva.

Redescopăr în paginile lui Octavian Moșescu dincolo de afecțiunea pentru parteneri de viață, o dimensiune civică ce nu i-o cunoșteam. Câte dintre textele sale nu se termină cu un apel la un gest reparator menit să prezerve memoria unui artist, să-i asigure o prezență publică grație unor busturi pe care Moșescu le solicită ori a unor volume menite să reunească opere disparate. Cine mai invită azi la asemenea inițiative?

Cu Octavian Moșescu am vorbit, l-am ascultat și într-o zi, tânăr fiind ca atunci când el anima revista *Vestala,* m-am dus cu bicicleta de la Buzău pentru a-l regăsi la Râmnicu Sărat. O zi de neuitat.

Oh, les beaux jours!

George Banu